Seat No.

Total No. of Pages: 4

OCT_NOV_2024 WINTER EXAMINATION

4470 Master of Arts

Sub. Name: Financial Markets and Institutions Sub. Code: 93632

Day and Date: DECEMBER ,23-12-2024 Total Marks: 80

Time: 10:30 AM To 01:30 PM

Instructions: 1. All questions are compulsory

2. Figures to the right indicate full marks

Q1) Solve following MCQ. बहुपर्यायी प्रश्न सोडवा

[20]

- i. अल्पकालीन कर्जाचे व्यवहार ज्या ठिकाणी चालतात त्यास म्हणतात.
 - A place where short term loan transactions take place is called
 - A. भांडवल बाजार Capital Market
 - B. नाणेबाजार Money Market
 - C. वित्तीय बाजार Financial Market
 - D. यापैकी नाही None of these
- ii. बॉम्बे स्टॉक एक्सचेंज ची स्थापना वर्षी झाले.

Bombay Stock Exchange was established in

- A. 9 ሬ ዕ ዓ 1875
- B. २०१3 2013
- C. 9004 1775
- D. 9864 1975
- iii. कोषागार हुंड्याची मुदत एवढी असते.

The tenure of treasury dowry is

- A. 81 दिवस 81 Days
- B. 182 दिवस 182 Days
- C. 364 दिवस 364 Days
- D. वरील सर्व All the above
- iv. एका देशाच्या चलनाची दुसऱ्या देशाच्या चलनात व्यक्त केलेले किंमत म्हणजे होय. The value of one country's currency expressed in another country's currency is
 - A. व्यापाराचा दर Rate of trade
 - B. विनिमय दर Exchange rate
 - C. व्याजदर Interest rate
 - D. यापैकी नाही None of these
- v. आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी मुदतीची कर्ज देते.

The International Monetary Fund offers term loans.

- A. अल्प Short
- B. ਵੀਬੰ Long

[1] P.T.O.

- C. मध्यम Medium
- D. यापैकी नाही None of these
- vi. नाबार्ड ची स्थापना साली झाली.

NABARD was established in

- A. 9९८२ 1982
- B. 9864 1985
- C. 9880 1990
- D. 9884 1995
- vii. जोड़या लावा

गट 1

गट 2

- 1. विनिमय दर अ) दीर्घकालीन कर्ज व्यवहार
- ब) एका चलनाची किंमत दुसऱ्या चलनात व्यक्त केली जाते. 2. पत जोखीम
- 3. नाणे बाजार क) कर्जाच्या दायित्वाची परतफेड न करण्याची शक्यता
- 4. भांडवल बाजार ड) अल्पकालीन कर्ज व्यवहार

Match the following-

Group I

Group II

- 1. Exchange rate a) Long term debt transactions
- 2. Credit risk b) Price of one currency expressed in terms of another currency.
- 3. Money market c) Possibility of non-repayment of debt obligations
- 4. Capital market d) Short term debt transactions
 - A. ब-क-ड-अ b-c-d-a
 - B. ड-अ-ब-कd-a-b-c
 - C. ड ब -क -अ d b -c -a
 - D. ब -ड -क -अ b -d -c -a
- viii. जोड्या लावा

गट 1

गट 2

- 1. विदेशी विनिमय बाजार अ) विनिमय दरात स्थैर्य निर्माण करणे
- 2. आंतराष्ट्रीय नाणे निधी ब) निर्यात वृद्धी करणे
- 3. आयात निर्यात बँक
- क) शिखर बँक म्हणून कार्य
- 4. रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया ड) विदेशी चलनाच्या खरेदी-विऋीचे व्यवहार

Match the following-

Group I

Group II

- 1. Foreign exchange market
- a) Stabilization of exchange rate
- 2. International Monetary Fund
- b) Increasing exports
- 3. Import Export Bank
- c) Act as apex bank
- 4. Reserve Bank of India
- d) Transactions of purchase and sale of

foreign currency

- A. ब -क -ड -अ b -c -d -a
- B. ड-अ-ब-क d-a-b-c
- C. ड ब -क -अ d b -c -a
- D. ब -ड -क -अ b -d -c -a
- ix. प्रतिपादन (A)- केंद्रीय बँकेकडे विनिमय दरावर परिणाम करण्यासाठी परकीय चलन साठा असतो.

[2]

कारण (R) - परकीय चलनाची विऋी आणि खरेदीचा विनिमय दरावर परिणाम होतो.

Assertion (A)- The central bank has foreign exchange reserves to influence the exchange rate.

Reason (R) – Sale and purchase of foreign currency affects the exchange rate.

- A. (A) आणि (R) दोन्ही सत्य आहेत. Both (A) and (R) are true.
- B. (A) असत्य आहे, (R) सत्य आहे. (A) is false, (R) is true.
- C. (A) आणि (R) दोन्ही असत्य आहेत. Both (A) and (R) are false.
- D. (A) सत्य आहे, (R) असत्य आहे. (A) is true, (R) is false.
- x. प्रतिपादन (A)-नाबार्ड ही सर्वोच्च बँक आहे.

कारण (R) - आरबीआय जनतेशी थेट व्यवहार करत नाही.

Assertion (A)-NABARD is the apex bank.

Reason (R) - RBI does not deal directly with public.

- A. (A) आणि (R) दोन्ही सत्य आहेत. Both (A) and (R) are true.
- B. (A) असत्य आहे, (R) सत्य आहे. (A) is true, (R) is false.
- C. (A) आणि (R) दोन्ही असत्य आहेत. Both (A) and (R) are false.
- D. (A) सत्य आहे, (R) असत्य आहे. (A) is true, (R) is false.
- Q2) टिपा लिहा (सहा पैकी कोणतेही चार) Short notes. (Any four out of Six) [20]
 - a. आयात निर्यात बँकेची कार्ये Functions of Import Export Bank [5]
 - b. जोखीम व्यवस्थापन Risk Management [5]
 - c. रोखे बाजार bond market [5]
 - d. विनिमय दराचे प्रकार Types of Exchange Rate [5]
 - e. भारतीय औद्योगिक विकास बँकेची कार्ये Functions of Industrial Development Bank of [5] India
 - f. जोखमीचे प्रकार Types of risk [5]
- Q3) खालील प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा. (चार पैकी कोणतेही दोन) Write the answers to the [20] following questions in brief. (Any two out of four)
 - a.भांडवल बाजाराची रचना सविस्तर लिहा.[10]Write in detail the structure of capital market.
 - b.वीकलजची 52 आठवडी बाजार प्रवृत्ती सांगा.[10]State the derivatives 52 weekly market trend.
 - c. जोखीम सुरक्षितता म्हणजे काय ? तिची विविध साधने स्पष्ट करा. [10] What is risk safety? Explain its various tools.
 - d. नाणे बाजाराची वित्तीय साधने स्पष्ट करा. [10] Explain the financial instruments of money market.

[3] P.T.O.

- Q4) खालील प्रश्नांची उत्तरे सविस्तर लिहा. (दोन पैकी कोणताही एक) Write the answers to the following [20] questions in detail. (Any one of the two)
 - a. विदेशी विनिमय बाजाराची स्वरूप व कार्ये स्पष्ट करा. [20] Explain the nature and functions of foreign exchange market.
 - b. वित्तीय प्रणालीची कार्ये व भूमिका सविस्तर लिहा. [20] Write in detail the functions and role of financial system.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code. सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (4470) Master of Arts - NEP2020-2.0 (93632) Financial Markets and Institutions Part 1 SEM 2

Total No. of Pages: 6

Seat	
No.	

M.A. (Part - I) (Semester - II) (NEP 2020-2.0)

Examination December 2024

		Examination,	Deci	EIIID	lei - 2024			
		ECON	IOM	IICS	5			
	Agricultural Development in India							
		Sub. Co	de:	936	26			
Day and	Date	: Saturday, 21-12-2024	l.		Total Marks: 80			
•			•		10411141145 . 00			
inne: 1	v.30 &	ı.m. to 01.30 p.m.						
Instructi	ons:1) All questions are com	pulso	ry.				
	2	Figures to the right in	dicat	e full	marks.			
Q.1) A)	Cho	ose the correct alternativ	e for t	the fo	ollowing questions. 12			
i)	Majo	or provisions were made in	· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	regai	rding Food Security Bill in India.			
	a)	2014	b)	2013	3			
	c)	2015	d)	201	6			
ii)	Full	form of BPL:						
	a)	Below the Population Lin	ie	b)	Below People Line			
	c)	a) and b) both options		d)	Below Poverty Line			
iii)	Net I	rrigated Area in India	•••••					
	a)	is increasing	b)	is co	onstant			
	c)	is decreasing	d)	none	e of these			
iv)		ict Central Cooperative Ba of Uttar Pradesh in India.		as est	ablished in the year in the			
	a)	1903	b)	1904	4			
	c)	1905	d)	190	6			
v)	The 1	Reserve Bank of India was	s estab	lishe	d under the			
	a)	1935 Act	b)	193	6 Act			
	c)	1934 Act	d)	193′	7 Act			

-1-

vi)	Agnark was established under the Standardization Act of to					
	maintain the correct quality o		_	oroduce.		
	a) 1947	b)	1950			
	c) 1905	d)	1937			
В.	Match the following:				4	
I)	Group I			Group II		
	1. Food Security			a) 2004		
	2. Central Statistical Organiz	zation		b) 1995		
	3. Rural Infrastructure Devel	lopmen	nt Fund	c) 1950-51		
	4. National Commission on A	Agricul	lture	d) 1970		
	a) 1-d, 2-c, 3-b, 4-a	b)	1-d, 2	-b, 3-c, 4-a		
	c) 1-a, 2-b, 3-c, 4-d	d)	1-c, 2	-a, 3-d, 4-b		
II)	Group I			Group II		
	1. Agricultural Commodity	Price C	Commiss	sion a) 2016		
	2. e-National Agricultural M	Iarketii	ng	b) 1965		
	3. Utilization of Surface and	l Unde	rground	Water c) 2006		
	4. National Agricultural Pol	icy		d) 1869		
	a) 1-d, 2-c, 3-b, 4-a	b)	1-d, 2	-b, 3-c, 4-a		
	c) 1-b, 2-a, 3-d, 4-c	d)	1-c, 2	-a, 3-d, 4-b		
C.	Choose the correct statemen	nt:			4	
I)	Statement 1. The experiment	of cont	tract farı	ming is inconsistent with the		
	reality in the cor	ntext of	f Indian	agriculture.		
	Statement 2. As contract farming will not work with small farmers who					
	constitute 60 to	70% of	f India.			
	a) Statement 1 is correct an	nd state	ement 2	is incorrect.		
	b) Statement 2 is correct an	nd state	ement 1	is incorrect.		
	c) Both statements are corr	rect.				
	d) Both statements are inco	orrect.				

20

	II)	Statement 1. As the agricultural holding area is very small and fragmented,			
		the marketable output remains low.			
		State	ement 2. So, there is no entrepreneurial attitude among the farmers.		
		a)	Statement 2 is correct and statement 1 is incorrect.		
		b)	Statement 1 is correct and statement 2 is incorrect.		
		c)	Both statements are incorrect.		
		d)	Both statements are correct.		
Q.2)	Writ	te sho	ort notes. (Any four)	20	
	i)	Blue	Revolution		
	ii)	Food Security in India			
	iii)	Watershed Development Programme			
	iv)	Indian Banking Structure			
	v)	World Trade Organization			
	vi)	Grad	ling and Validation		
Q.3)	Ansv	wer a	ny two of the following questions in short.	20	
	i)	Expl	ain the importance of agriculture in economic development of India.		
	ii)	State	the problems in Indian fisheries.		
	iii)	Expl	ain the role of cooperative credit societies in Indian agricultural sector	or.	
	iv)	Expl	ain in detail the role of Government in Indian agricultural marketing	•	

Q.4) Write a detailed answer. (Any one)

mechanization in India.

i)

ii)

- 3 - P.T.O.

Explain in detail the evaluation of public distribution system in India.

Explain in detail the scope, advantages, disadvantages of agricultural

मराठी रुपांतर

सूचना	: १.	सर्व	प्रश्न अनिवार्य आहेत.			
	٦.	उजव	त्रीकडील अंक प्रश्नाचे गुण दर्श	वितात	•	
प्र.१. ३	अ) य	ोग्य प	र्याय निवडा आणि वाक्य पुन्हा	लिहा	•	12
i	i)	भारता	त अन्न सुरक्षा विधेयकाबाबत	म	ध्ये मुख्य तरतुदी करण्यात आल्या.	
		अ)	२०१४	ब)	२०१३	
		क)	२०१५	ਤ)	२०१६	
j	ii)	बीपीए	ल चे पूर्ण रूप			
		अ)	लोकसंख्या रेषेखालील	ब)	लोक रेषेखालील	
		क)	अ) आणि ब) दोन्ही पर्याय	ਤ)	दारिद्रच रेषेखालील	
i	iii)	भारता	तील निव्वळ सिंचन क्षेत्र	• • • •		
		अ)	वाढत आहे.	ब)	स्थिर आहे.	
		क)	घटत आहे.	ड)	यापैकी एकही नाही	
i	iv)	भारता	तील उत्तर प्रदेश राज्यात जिल्हा	मध्यवर्त	ि सहकारी बँकेची स्थापना या वर्षी	
		करण्य	ात आली आहे.			
		अ)	१९०३	ब)	१९०४	
		क)	१९०५	ਤ)	१९०६	
,	v)	भारती	य रिझर्व्ह बँकेची स्थापना,	, नुसार	करण्यात आली.	
		अ)	१९३५ कायदा	ब)	१९३६ कायदा	
		क)	१९३४ कायदा	ड)	१९३७ कायदा	
,	vi)	•••••	च्या प्रतवारी प्रमाणिकरण क	गयद्याच्य	या अंतर्गत शेतमालाला योग्य दर्जा	
		टिकवि	वेण्यासाठी ऍगमार्कची स्थापना क	एयातः	आली.	
		अ)	१९४७	ब)	१९५०	
		क)	१९०५	ਫ)	१९३७	

योग्य जोड्या जुळवा: ਕ)

4

i) गट I गट II

१. अन्नसुरक्षा

- अ) २००४
- २. केंद्रीय सांख्यिकी संस्था
- ब) १९९५
- ३. ग्रामीण पायाभूत सुविधा विकास निधी
- क) १९५०-५१

४. राष्ट्रीय शेती आयोग

- ड) १९७०
- अ) १-ड, २-क, ३-ब, ४-अ
- ब) १-ड, २-ब, ३-क, ४-अ
- क) १-अ, २-ब, ३-क, ४-ड
- ड) १-क, २-अ, ३-ड, ४-ब

गट I ii)

गट II

- १. कृषी खर्च व किंमत आयोग
- अ) २०१६
- २. ऑनलाइन राष्ट्रीय शेती विपणन
- ब) १९६५
- ३. भूपृष्ठ आणि भूगर्भातील पाण्याचा वापर
- क) २००६

४. राष्ट्रीय शेती धोरण

- ड) १८६९
- अ) १-ड, २-क, ३-ब, ४-अ
- ब) १-ड, २-ब, ३-क, ४-अ
- क) १-ब, २-अ, ३-ड, ४-क ड) १-क, २-अ, ३-ड, ४-ब

योग्य विधान निवडा :

4

विधान १. करार शेतीचा प्रयोग भारतीय शेतीच्या संदर्भात वास्तवाशी विसंगत आहे. i)

- 5 -

विधान २. कारण करार शेती भारतातील ६० ते ७०% एवढ्या प्रमाणात असणाऱ्या लहान शेतकऱ्यांबरोबर होणार नाही.

खालीलपैकी कोणते विधान योग्य/अयोग्य आहे?

- पहिले विधान योग्य व दुसरे विधान अयोग्य आहे.
- दसरे विधान योग्य व पहिले विधान अयोग्य आहे. ब)
- क) दोन्ही विधाने योग्य आहेत.
- दोन्ही विधाने अयोग्य आहेत.

		विधान २. त्यामुळे शेतकऱ्यांमध्ये व्यापारी दृष्टिकोन निर्माण होत नाही.	
		खालीलपैकी कोणते विधान योग्य/अयोग्य आहे?	
		अ) दुसरे विधान योग्य व पहिले विधान अयोग्य आहे.	
		ब) पहिले विधान योग्य व दुसरे विधान अयोग्य आहे.	
		क) दोन्ही विधाने अयोग्य आहेत.	
		ड) दोन्ही विधाने योग्य आहेत.	
प्र.२.	टिपा	लिहा. (कोणत्याही चार)	20
	अ)	निल क्रांती	
	ब)	भारतातील अन्नधान्य सुरक्षितता	
	क)	पाणलोट क्षेत्र विकास कार्यक्रम	
	ड)	भारतीय बँकिंग रचना	
	इ)	जागतिक व्यापार संघटना	
	फ)	प्रतवारी आणि प्रमाणिकरण	
प्र.३.	थोडव	म्यात उत्तरे लिहा. (कोणतीही दोन)	20
	अ)	भारताच्या आर्थिक विकासातील शेतीचे महत्त्व स्पष्ट करा.	
	ब)	भारतीय मत्स्य व्यवसायातील समस्या स्पष्ट करा.	
	क)	भारतीय कृषी क्षेत्रातील सहकारी पतसंस्थांची भूमिका स्पष्ट करा.	
	ड)	भारतीय शेतमाल विपणनातील सरकारची भूमिका सविस्तर स्पष्ट करा.	
प्र.४.	सविस	न्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक)	20
	अ)	भारतातील सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेचे मूल्यमापन सविस्तर स्पष्ट करा.	
	ब)	भारतातील कृषी यांत्रिकीकरणाची व्याप्ती, फायदे, तोटे सविस्तर स्पष्ट करा.	

विधान १. कृषी धारण क्षेत्र अत्यंत लहान व अनेक तुकड्यात ते विखुरलेले असल्यामुळे

बाजाराधिक्य उत्पादनाचे प्रमाण अल्प राहते.

Total No. of Pages: 2

Seat	
No	

M.A. (Semester- II) Examination, December – 2024 ENGLISH

British Neoclassical and Romantic Literature Sub. Code: 93582

Day and Date: Monday, 9//12/2024 Total Marks:80

Time: 10.30 a.m. to 1.30 p.m.

Instructions: 1. All question are compulsory.

2. Figures to the right indicate full marks.

Q.1) Answer in one word/phrase/sentence:

(10)

- 1) Who started the periodical, *The Rambler*, in 1750?
- 2) What periodical was aimed "to enliven morality with wit, and to temper wit with morality"?
- 3) According to Joseph Addison, what is the noblest production of human nature?
- 4) What poem by John Dryden is known as the finest political satire?
- 5) What conflict is explicitly employed in John Keats's 'Ode to Nightingale'?
- 6) Alexander Pope's 'Epistle to Dr. Arbuthnot' is addressed to
- 7) Mention the form of Oliver Goldsmith's *She Stoops to Conquer*.
- 8) Who is the author of the gothic novel, *The Castle of Otranto?*
- 9) What is the name of Hindley's son in Emily Brontë's *Wuthering Heights?*
- 10) What is the name of the male co-servant with Nelly in Emily Brontë's *Wuthering Heights*?

$\mathbf{Q.2}$)	Answer any	two (out of t	hree) in abo	ut 600 words	s each.	(30)
					_	_

- A) Write a detailed note on British gothic fiction of Romantic time.
- B) Write a comprehensive note on neoclassical nonfiction with reference to periodical essays and debates.
- C) Consider Oliver Goldsmith's *She Stoops to Conquer* as an instance of anti-sentimental comedy.

Q.3) Answer any two (out of three) in about 600 words each. (30)

- A) Discuss the various charges against John Milton's poetic works presented in Samuel Johnson's *Life of Milton*.
- B) Discuss the themes of love and revenge in Emily Brontë's *Wuthering Heights*.
- C) Write a critical appreciation of John Keats' 'Ode to a Nightingale'.

Q.4) Write short notes on the following (any two - out of three) (10)

- a) How does Joseph Addison differentiate between False Humour and Humour?
- b) The setting of Thomas Gray's 'The Bard'
- c) The narrative style of Wuthering Heights.

Total No. of Pages: 02

Seat	
No.	

M.A. (Semester-II) (NEP 2020-2.0)

Examination, December 2024

ENGLISH

Critical Theories - I

Sub. Code: 93576

Day and Date: Friday, 06-12-2024 Total Marks: 80

Time: 10.30 a.m. to 01.30 p.m.

Instructions: 1) All questions are compulsory.

2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Answer in one word/phrase/sentence.

(10)

- 1) Who calls the poem a class of experience?
- 2) What does Longinus think as the common foundation of all the five sources of sublimity?
- 3) Which category, according to Kuntaka, is made beautiful by the enhancement of their unaffected desire?
- 4) What does Todorov mean by the term 'equilibrium'?
- 5) Who says that intuition or private part of art is aesthetic part?
- 6) In how many chapters is *Biographia Literaria* divided?
- 7) Whom did Wollstonecraft's Vindication of the Rights of Women dedicated?
- 8) Who said, 'As is painting, so is poetry'?
- 9) Lysias is son of
- 10) What is Wollstonecraft's opinion of the rich?

Q.2 Answer ANY TWO of the following in about 600 words each. (30)

- a) "Sublimity is the echo of noble mind." Discuss.
- b) Bring out the views of various scholars about the Intentional Fallacy.
- c) Discuss in detail the movement from equilibrium to disequlibrium and to a new equilibrium of the plots of *Decameron*.

Q.3 Answer ANY TWO of the following in about 600 words each. (30)

- a) Discuss in detail the structure of *Ars Peotica*.
- b) Bring out the comparison of Wordsworth and Coleridge as critics.
- c) How are men responsible for women's low social and moral status, according to Wollstonecraft?

Q.4 Write short notes on the following in about 200 words each. (Any two) (10)

- a) Coleridge's views on poets and poetry
- b) Rasa-laden
- c) The role of Myth in *Phaedrus*

Total No. of Pages: 02

Seat	
No.	

M.A. (Part-I) (Semester-II) (NEP 2020-2.0) Examination, December 2024 ENGLISH

Fiction in English: Modern and Postmodern

Sub. Code: 93575

Day and Date: Thursday, 05-12-2024 Total Marks: 80

Time: 10.30 a.m. to 01.30 p.m.

Instructions: 1) All questions are compulsory.

2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Answer in one word/phrase/sentence.

(10)

- 1) What does Siddhartha do after learning the main tenets of Gotama's *Eightfold Path*?
- 2) What causes Kamala's death?
- 3) Who becomes the inheritance of all belongings when father dies in Igbo society?
- 4) What does Okobosni's family call Aku-nna?
- 5) Where is the setting of the novel 'The Bride Price'?
- 6) When does the car thief go blind?
- 7) Where does the girl with the dark glasses go blind?
- 8) How does Balram avoid punishment for his driver's mistake?
- 9) What sport does Pinky Madam play with Ram Prasad?
- 10) Which type of alcohol does Ashok keep in his car?

Q.2 Attempt ANY TWO of the following questions in about 600 words each. (30)

- a) Illustrate the major ideological positions of African females in gender discourse.
- b) Discuss the portrayal of post-colonial India in Indian English novels with special reference to the text prescribed.
- c) Comment of the characterization in the novel 'Siddhartha'.

Q.3 Attempt ANY TWO of the following questions in about 600 words each. (30)

- a) Comment on the theme of the nature of disease on José Saramago's novel 'Blindness'.
- b) Write a note on the plot-construction of the novel 'The Bride Price'.
- c) Write a critical note on the immortal corruption as the theme of the novel 'Siddhartha'.

Q.4 Write short notes on ANY TWO of the following in about 200 words each. (10)

- a) The girl with the dark glasses
- b) Symbol of the River in Siddhartha
- c) Morality in *The White Tiger*

Total No. of Pages: 2

Seat No.

MAR APR 2025 SUMMER EXAMINATION

3148 Master of Arts

Sub. Name: Fiction in English up to the 19 th Century Sub. Code: 92637

Day and Date: APRIL ,29-04-2025 Total Marks: 80

Time: 02:30 PM To 05:30 PM

Instructions: 1. All questions are compulsory

2. Figures to the right indicate full marks

Q1) Answer in one word/phrase/sentence each:

[10]

- 1. Why is Huck upset after burning the spider?
- 2. How does Buck die?
- 3. Where does Kitty deliver her baby?
- 4. Who is Sergei?
- 5. What does La Esmerelda show to Sister Gudule when they encounter each other face-to-face?
- 6. The letters inscribed on the pieces of wood that La Esmerelda carries spell-----
- 7. How many books are there of Tristram Shandy?
- 8. What is the full title of the novel *Tristram Shandy*?
- 9. Anna Karenina was originally printed as a book in ----
- 10. What do Jim and Huck find in the floating house?

Q2) Attempt <u>any two</u> of the following Questions in about 600 words each: [30]

- **A**) Write, in detail, rise and development of the novel with reference to various fictions prescribed in your syllabus.
- **B**) What are the various characteristics of psychological fiction? Support your answer with various examples of novels.
- **C**) Appearance versus reality is a major theme in *Huckleberry Finn*. Elaborate the statement.

Q3) Attempt any two of the following Questions in about 600 words each: [30]

- **A**) In what ways does the novel *Tristram Shandy* challenge traditional ideas of time, memory and chronology?
- **B**) Discuss, in detail, how history, culture, environment and other factors influence Victor Hugo to express the major themes of *The Hunchback of Notre Dame*.
- C) How does family life affect Anna Karenina's personality?

Q4) Write short notes on any two of the following in about 200 words each: [10]

- a) Huck as an archetype hero
- b) Various symbols in *The Hunchback of Notre Dame*
- c) Beginning of the novel *Tristram Shandy*

[1] P.T.O.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code. सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3148) Master of Arts- NEP2020- 2.0 (92637) Fiction in English up to the 19 th Century Part 1 SEM 1

Seat No. Total No. of Pages : 2

M. A. (Semester - I) Examination, April - 2025 ENGLISH

Poetry In English Upto 19th Century Sub. Code: 92636

Day and Date: Monday, 28/04/2025 Total Marks: 80

Time: 02:30 p.m. to 05:30 p.m.

Instructions: 1) All questions are compulsory.

2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Answer in one word/phrase/sentence.

[10]

- A) Who is considered as the father of English Poetry?
- B) Name the shrine that visited by the pilgrims most in the context of *Canterbury Tales*.
- C) Who are the voices in Hamatreya?
- D) Who is called as 'The Sage of Concord,"
- E) In context of Emily Dickinson's poem, "Because I could not stope for Death," what does the speaker pass by during her carriage-ride with Death?
- F) What is the first title of the poem, 'Roman Elegies'?
- G) "Charles Baudelaire's Poem, ----is considered the touchstone of French symbolism."
- H) How the speaker does depict his flight from home in Arthur Rimbaud's 'Memory'?
- I) What image is symbolically employed in Goethe's 'Wanderer's Night Song'?
- J) Which poem by Arthur Rimbaud is a 'Poem of childhood without innocence'?

Q2)	Answer any two	(out of three) in about 600	word each.
-------------	----------------	---------------	-----------------------	------------

[30]

- A) Discuss the characteristics of poetry written in the age of Chaucer.
- B) Define the French symbolist movement in poetry with appropriate examples of its major contributor's works.
- C) "Friedrich Holderlin offen employs the intermingling themes of classical Greek and Christian in his poetry." Justify your views.

Q3) Answer any two (out of three) in about 600 word each.

[30]

- A) What is the main theme of Chaucer's prescribed poem, 'From the Knight's Tale' [The Temple of Mars].
- B) Consider Ralph Waldo Emerson as a Transcedental poet with reference to the poems you have studied.
- C) Evaluate the theme of death used in Goethe's poems that you have studied.

Q4) Write short notes on (any two - out of three: in about 200 words each) [10]

- A) The stages of Germen romanticism.
- B) The theme of death in Emily Dickinson's "A Bird came down the Walk".
- C) Use of colour symbolism and mystical pattern of hidden meaning in 'Vowels'.

Seat	SP - 241
No.	Total No. of Pages : 6

M.A. (Part – I) (Semester – II) (NEP - 2020) Examination - May 2025 HISTORY

Devotional Cults in Medieval India (1206 – 1750)

Sub. Code: 93645

Day and Date: Friday, 09/05/2025 Total Marks: 80

Time: 2.30 pm. to 5.30 pm

Instructions: 1) All questions are compulsory.

2) Figures to the right indicate full marks.

Q. 1. Multiple choice questions:

[20]

Choose correct alternative.

1) The philosophy of is called the Advaita.		the Advaita.
	a) Shankaracharya	b) Ramanujacharya
	c) Nagarjuna	d) Vasumitra
2) The Hindi verses of was included in Guru Granth Sah		
	a) Sant Dnyndev	b) Sant Eknath
	c) Sant Namadev	d) Sant Tukaram
c) Nagarjuna d) Vasumitra 2) The Hindi verses of was included in Guru Granth Sahiba a) Sant Dnyndev b) Sant Eknath c) Sant Namadev d) Sant Tukaram 3) is related to the Varkari Sect. a) Nimbarka b) Namadeva c) Chakradhara d) Ramdasa 4) Alvars were devotees of		
	a) Nimbarka	b) Namadeva
	c) Chakradhara	d) Ramdasa
4)	Alvars were devotees of	
	a) Vishnu	b) Krushna
	c) Ram	d) Vitthal

- 5) In Sufi tradition 'Pir' meant
 - a) The Supreme God
- b) Guru of Sufis

c) Kazi

- d) Mahaguru
- 6) There were Nayanars and number of Alavars.
 - a) 63, 12

b) 64, 24

c) 65, 24

- d) 66, 30
- 7) Match the following.

Group I

Group II

- 1) Jayadeva
- 2) Dnyaneshwar
- 3) Saint Tulasidas
- 4) Saint Surdas
- a) 1 a, 2 b, 3 c, 4 d
- c) 1 d, 2 c, 3 a, 4 b

- a) Sahitya Lahiri
- b) Ramacharitmanas
- c) Dnyaneshwari
- d) Gita Govinda
- b) 1 b, 2 a, 3 c, 4 d
- d) 1 d, 2 c, 3 b, 4 a
- 8) Match the following.

Group I

Group II

- 1) Guru Nanak
- a) 1504
- 2) Guru Anand

- b) 1469
- 3) Guru Amardas
- c) 1479
- 4) Guru Ramdas
- d) 1534
- a) 1 a, 2 b, 3 c, 4 d
- b) 1 b, 2 a, 3 c, 4 d
- c) 1 d, 2 a, 3 c, 4 b
- d) 1 d, 2 c, 3 b, 4 a
- 9) Choose correct option.
 - 1) Saint Dnyaneshwar was the founder of the Bhakti Movement in Maharashtra in the thirteenth century.
 - 2) Ramacharitmanas was written by Sant Dnyaneshwar.

[20]

Option

- A) Statement 1 is correct and Statement 2 is incorrect
- B) Statement 1 is incorrect and Statement 2 is correct
- C) Both Statements are incorrect
- D) Both Statements are correct
- x) Choose correct option.
 - 1) Sikh religion was established by Guru Ramdas
 - 2) Bhavarth Ramayan written by Guru Ramdas

Option

- A) Statement 1 is correct and Statement 2 is incorrect
- B) Statement 1 is incorrect and Statement 2 is correct.
- C) Both Statements are incorrect
- D) Both Statements are correct

Q. 2. Write a short note in 150 - 200 words. (any four out of six)

- 1) Tulsidas
- 2) Suharavardi Silsilhas
- 3) Spread of the Sufi sect in the South
- 4) Shaikh Gaisudraj
- 5) Saint Kabir
- 6) Saint Dnyaneshwar

Q. 3. Write a short answer in 300 – 400 words (any two out of four) [20]

- 1) Take a review of life and work of Saint Meerabai.
- 2) Discuss in detail the work of Saint Eknath of Varkari Cult.
- 3) Review the work of Saint Tukaram.
- 4) Discuss to the Philosophy of Varkari cult.

Q. 4.	W	rite a descriptive answer in 60	00 - 800 words. (any one out of two)	[20]	
	a) Review the life and work Khwajah Muin-ud-Din chishti.				
	b) Explain Guru tradition in Sikh religion.				
		मराद	डी रूपांतर		
सूचना	: 1)) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.			
٠,	2)) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवित	ात.		
प्र. 1.	योग	ग्य पर्याय निवडा.		[20]	
	1)	यांच्या तत्त्वज्ञानाला अद्वैत तत्त्व	ज्ञान म्हणतात.		
		अ) शंकराचार्य	ब) रामानुजाचार्य		
		क) नागार्जुन	ड) वसुमित्र		
	 यांची हिंदी काव्य रचना गुरुग्रंथ साहिबामध्ये समावेशीत आहेत. 				
		अ) संत ज्ञानदेव	ब) संत एकनाथ		
		क) संत नामदेव	ड) संत तुकाराम		
	3)	हे वारकरी संप्रदायाशी संबंधीत	हे वारकरी संप्रदायाशी संबंधीत होते.		
		अ) निंबार्क	ब) नामदेव		
		क) चक्रधर	ड) रामदास		
4) अलवार हे चे पूजक होते.		अलवार हे चे पूजक होते.			
		अ) विष्णु	ब) कृष्ण		
		क) राम	ड) विट्ठल		
	5) सुफी संप्रदायामध्ये 'पीर' म्हणजे होय.		होय.		
		अ) जगतगुरु	ब) सुफींचे गुरू		
		क) काझी	ड) महागुरू		
6) नायनारांची संख्या व अलव			ची संख्या इतकी होती.		
		अ) ६३, १२	ब) ६४,२४		
		क) ६५,२४	ड) ६६,३०		

7) योग्य जोड्या जुळवा.

गट 'अ'

गट 'ब'

जयदेव 1)

अ) साहित्य लहरी

ज्ञानेश्वर 2)

- ब) रामचरितमानस
- संत तुकाराम 3)
- क) ज्ञानेश्वरी

संत सूरदास 4)

- ड) गीतगोविंद

- क) १ ड, २ क, ३ अ, ४ ब ड) १ ड, २ क, ३ ब, ४ अ
- 8) योग्य जोड्या जळवा.

गट 'अ'

गट 'ब'

गुरु नानक 1)

अ) १५०४

2) गुरू आनंद

- ब) १४६९
- गुरु अमरदास 3)
- क) १४७९

- गुरु रामदास 4)
- ड) १५३४

- क) १ ड, २ अ, ३ क, ४ ब ड) १ ड, २ क, ३ ब, ४ अ
- 9) योग्य पर्याय निवडा.
 - 1) १३ व्या शतकामध्ये महाराष्ट्रामध्ये भक्ती चळवळीचा पाया संत ज्ञानेश्वरांनी घातला.
 - 2) रामचरितमानस हा ग्रंथ संत ज्ञानेश्वरांनी लिहिला.

पर्यायः

- अ) विधान पहिले बरोबर तर विधान दसरे चुकीचे आहे.
- ब) विधान पहिले चुकीचे तर विधान दूसरे बरोबर आहे.
- क) वरील दोन्ही विधाने चुकीचे आहेत.
- ड) वरील दोन्ही विधाने बरोबर आहेत.

	10) योग्य पर्याय निवडा.	
	1) शीख धर्माची स्थापना गुरु रामदास यांनी केली.	
	2) गुरु रामदास यांनी 'भावार्थ रामायण' हा ग्रंथ लिहिला.	
	पर्यायः	
	अ) विधान पहिले बरोबर तर विधान दुसरे चुकीचे आहे.	
	ब) विधान पहिले चुकीचे तर विधान दुसरे बरोबर आहे.	
	क) वरील दोन्ही विधाने चुकीचे आहेत.	
	ड) वरील दोन्ही विधाने बरोबर आहेत.	
т 2	fun fara (administration)	[20]
я. 2.	टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)	[20]
	1) तुलसीदास	
	2) सुहरावर्दी संप्रदाय	
	3) दक्षिणेतील सुफी पंथाचा प्रसार	
	4) शेख गैसुदराज	
	5) संत कबीर	
	6) संत ज्ञानेश्वर	
ਸ਼. 3.	लघुउत्तरी प्रश्न ३०० ते ४०० शब्दात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)	[20]
	1) संत मीराबाई यांचे जीवन व कार्याचा आढावा घ्या.	
	2) संत एकनाथ यांच्या वारकरी संप्रदायातील कार्याची सविस्तर चर्चा करा .	
	3) संत तुकारामांच्या कार्याचा आढावा घ्या.	
	4) वारकरी संप्रदायाच्या तत्त्वज्ञानाची चर्चा करा.	
ਸ਼. 4.	दीर्घोत्तरी प्रश्न ६०० ते ८०० शब्दात लिहा. (कोणताही एक)	[20]
	1) रूवाजा महुउद्दिन चिश्ती यांचे जीवन व कार्याचा आहावा घ्या	

2) शीख धर्मातील गुरु परंपरा स्पष्ट करा.

Seat No.

Total No. of Pages: 4

OCT_NOV_2024 WINTER EXAMINATION

Master of Arts

Sub. Name: History of Indian Foreign Policy Sub. Code: 95731

Day and Date: DECEMBER ,04-12-2024 To Time: 10:30 AM To 01:30 PM				
Instructions: 1. All question 2. Figures to	ns are compulsory the right indicate f			
Q1) A. Answer the follow पर्याय निवडा.	ing questions by c	hoosing correct options.	रिकाम्या जागी योग्य [12]	
i. The nature of India	a's foreign policy is			
भारताच्या परराष्ट्र धोरण	ाचे स्वरूप हे	आहे.		
A. Imperialist स	<u>म्रा</u> ज्यवादी			
B. Colonialist ক	साहतवादी			
C. Anarchist अर	ाजकतावादी			
D. Humanist मान	ावतावादी			
चीनचे पंतप्रधान A. Mao माओ B. Jinping जिनपि C. Zhou Enlai च D. Lin Biao लिन	यांनी जून १९ ांग ाऊ एन लाई बाओ	er of China visited India in ५४ मध्ये भारताला भेट दिली. highway		
m. mula is ayamsi me जीनतारे हांधळा जाणाञ	; CONSUUCTION OI ग	highway मार्गास भारताचा विरोध होता.	by China.	
A. Leh लेह		गागारा गारताचा वराव हाता.		
B. Karakoram	-मारात्रारम			
C. Gilgit गिलगीट	1/1(19/1(-)			
D. Lhasa ल्हासा				
		falls on India. ठा बोजा भारतावर पडला.		
A. Nepal नेपाळ				
B. Bangladesh	बांगलादेश			
C. Bhutan भूतान				
D. Afghanistan	अफगाणिस्तान			
known as	·	s economic crisis for Rus र्थेक संकटाचे होते, ज्याला		
१९८६ वर्ष संस्था <i>०</i> ओळखले जाते.	ग बाबसास नपाचक आह	जयः तपःटाय हारा, ज्याला <u> </u>	<u>"</u>	

B. NATO Crisis नाटो संकट C. Moscow Crisis मॉस्को संकट D. Ruble Crisis रुबल संकट vi. One Belt On Road scheme was initiated by वन बेल्ट वन रोड ही योजना द्वारे सुरु करण्यात आली. A. USA यू.एस.ए. B. Pakistan पाकिस्तान C. China चीन D. Russia रशिया B. Match the Following with four alternatives and choose correct option. खालील [2] जोड्या जुळवून योग्य पर्याय निवडा. Group 1 Group 2 1. Richards Nixon रिचर्डस a. Liberal Policy towards निक्सन India भारतासंबंधी उदार धोरण 2. Lyndon B. Johnson लिंडन b. Approval to supply of बी. जॉन्सन Uranium from France to फ्रान्सद्वारे India. समृद्ध युरेनियमच्या भारतास पुरवठ्यास मान्यता 3. Ronald Reagan रोनाल्ड c. Naval Fleet against भारत विरोधात नौदल India रेगन 4. John F. Kennedy जॉन एफ. d. Helped India with Supply केनेडी Grains. भारताला अन्नधान्याची मदत A. 1-d, 2-a, 3-b, 4-c B. 1-c, 2-d, 3-b, 4-a C. 1-b, 2-c, 3-a, 4-d D. 1- a, 2- d, 3-c, 4-b C. Match the Following with four alternatives and choose correct option. खालील [2] जोड्या जुळवून योग्य पर्याय निवडा. Group 1 Group 2 1. Atal Bihari Vajpayee a. India-China War 1962 अटल बिहारी वाजपेयी भारत-चीन युद्ध १९६२ 2. Indira Gandhi इंदिरा गांधी b. India- Pakistan War भारत-पाकिस्तान 1965 युद्ध 9884 3. Jawaharlal Nehru c. India-Pakistan War 1971

A. Dollar Crisis डॉलर संकट

जवाहरलाल नेहरू

बहादुर शास्त्री

4. Lal Bahadur Shastriलाल

[2] P.T.O.

भारत पाकिस्तान युद्ध १९७१

युद्ध १९९९

d. Kargil War 1999 कारगिल

- A. 1-a, 2-b, 3-c, 4-d
- B. 1-c, 2-b, 3-d, 4-a
- C. 1-d, 2-c, 3-b, 4-a
- D. 1-d, 2-c, 3-a, 4-b
- **D.** Choose the correct options for the statements given below. खाली दिलेल्या विधानांसाठी योग्य पर्याय निवडा निवडा.

- [2]
- 1. Soviet Union took anti-India stand during India-Pakistan War of 1965.
- १ सन १९६५ च्या भारत-पाकिस्तान युद्धात सोव्हिएत युनियनने भारत विरोधात भूमिका घेतली.
- 2. Soviet Union provided Tanks to Pakistan in War of 1965.
- २ सन १९६५ च्या युद्धात सोव्हिएत युनियनने पाकिस्तानला रणगाडे पुरवले.
 - A. The first statement is correct and the second statement is incorrect. पहिले विधान बरोबर असून दुसरे विधान चुकीचे आहे.
 - B. The first statement is incorrect and the second statement is correct. पहिले विधान चुकीचे असून दुसरे विधान बरोबर आहे.
 - C. Both the above statements are correct. वरील दोन्ही विधाने बरोबर आहेत.
 - D. Both the above statements are incorrect. वरील दोन्ही विधाने चुकीची आहेत.
- **E.** Choose the correct options for the statements given below. खाली दिलेल्या विधानांसाठी योग्य पर्याय निवडा निवडा.

[2]

- 1. Pulwama attack was occurred in year 2019.
- १ सन २०१९ मध्ये पुलवामा येथे दहशतवादी हल्ला झाला.
- 2. The attack was on Convey of Central Reserve Force moving on Srinagar-Jammu Highway.
- २ श्रीनगर-जम्मू महामार्गावरून जाणाऱ्या केंद्रीय राखीव दलाच्या ताफ्यावर हा हल्ला झाला होता.
 - A. The first statement is correct and the second statement is incorrect. पहिले विधान बरोबर असून दुसरे विधान चुकीचे आहे.
 - B. The first statement is incorrect and the second statement is correct. पहिले विधान चुकीचे असून दुसरे विधान बरोबर आहे
 - C. Both the above statements are correct. वरील दोन्ही विधाने बरोबर आहेत.
 - D. Both the above statements are incorrect. वरील दोन्ही विधाने चुकीची आहेत.
- Q2) Write short notes on any FOUR of the following. खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपा लिहा. [20]
 - **a.** Development and Objectives of India's Foreign Policy भारताच्या परराष्ट्र धोरणाचा विकास व उद्दिष्ट्ये
 - b. Nehru's China Policy नेहरूंचे चीन धोरण
 - c. Janta Party and Lokdal's Policy for Soviet Union जनता पक्ष व लोकदल सरकार काळातील सोव्हिएत युनियन धोरण

[3] P.T.O.

- d. Richards Nixon's India Policy रिचर्डस निक्सन यांचे भारत धोरण
- e. India America relations after Cold War शीतयुद्धानंतर भारत- अमेरिका संबंध
- f. Doklam Problem डोकलाम समस्या
- **Q3)** Write short answers on any TWO of the following. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

[20]

- 1) Explain the India's role in Non-Alignment Movement.
- १ अलिप्ततावादी चळवळीतील भारताची भूमिका स्पष्ट करा.
- 2) The influence of India-Soviet Union treaty of 1971.
- २ सन १९७१ च्या भारत-सोव्हिएत युनियन कराराचा प्रभाव स्पष्ट करा.
- 3) Evaluate the relations between India and Russia during Vladimir Putin's reign.
- ३ ब्लादिमीर पुतीन यांच्या कारकिर्दीतील भारत व रशिया संबंधांचे मूल्यमापन करा.
- 4) Analyze the relations between India and America during the period of Donald Trump.
- ४ डोनाल्ड ट्रम्प यांच्या काळातील भारत व अमेरिका संबंधांचे विश्लेषण करा.
- **Q4)** Write detail answer on any ONE of the following. खालीलपैकी कोणत्याही <u>एका</u> प्रश्नाचे सविस्तर **[20]** उत्तर लिहा.
 - 1) Explain the India's policy towards America during the period of Jawaharlal Nehru. जवाहरलाल नेहरू यांच्या काळातील भारताचे अमेरिका संबंधीचे धोरण स्पष्ट करा.
 - 2) Analyze the relations between India and Pakistan between year 2014 to 2023. सन २०१४ ते २०२३ या काळातील भारत व पाकिस्तान यांच्यातील संबंधाचे विश्लेषण करा.

* * *

QP-2696

Seat No.

Total No. of Pages: 2

OCT_NOV_2024 WINTER EXAMINATION

3148 Master of Arts

Sub. Name: Sahityakrutiche Madhyamantar Sub. Code: 95801

Day and Date: DECEMBER ,21-12-2024

Total Marks: 40

Time: 10:30 AM To 01:30 PM

Instructions: 1. All questions are compulsory

2. Figures to the right indicate full marks

Q1) Solve following MCQ.

[10]

- i. 'माध्यमांतर' म्हणजे मूळ कलाकृतीच्या कोणत्या घटकाला धक्का न लावता,तिचे एका कलाद्रव्यातून दुसऱ्या कलाद्रव्यात परावर्तित करणे होय.
 - A. पोताला
 - B. आशयाला
 - C. विषयाला
 - D. रचनेला
- ii. 'सहाशे बहात्तर रूपयांचा सवालः अर्थात युद्ध आमुचे सुरू'या कथेचे माध्यमांतर खालीलपैकी कोणत्या चित्रपटात झाले आहे ?
 - A. भाऊबळी
 - B. बाह्बली
 - C. नटसम्राट
 - D. रीटा
- iii. 'सहाशे बहात्तर रूपयांचा सवालः अर्थात युद्ध आमुचे सुरू' ही जयंत पवार यांची कथा कोणत्या कथासंग्रहातील आहे.
 - A. अधांतर
 - B. मेरी नींद नसानी होय
 - C. नाय वरणभात लोंचा नि कोण नाय कोंचा
 - D. फिनिक्सच्या राखेतून उठला मोर
- iv. 'रीटा' या चित्रपटाचे दिग्दर्शन खालीलपैकी कोणी केले ?
 - A. पल्लवी जोशी
 - B. सई ताम्हणकर
 - C. रेणुका शहाणे
 - D. शांता गोखले
- v. 'रीटा' चित्रटपटाची पटकथा आणि संवाद खालीलपैकी कोणी लिहिले ?
 - A. रेणुका शहाणे
 - B. शांता गोखले

[1] P.T.O.

- C. समीर पाटील
- D. पल्लवी जोशी
- Q2) लघुत्तरी प्रश्न सोडवा.(दोन पैकी एक)

[10]

- 1.माध्यमांतर म्हणजे काय ?ते थोडक्यात स्पष्ट करा ?
- 2. 'सहाशे बहात्तर रूपयांचा सवालः अर्थात युद्ध आमुचे सुरू' या कथेचे माध्यमांतर यशस्वीपणे झाले आहे ,असे आपणास वाटते का ?ते लिहा .
- Q3) दीर्घोत्तरी प्रश्न सोडवा. [20] साहित्यकृतीचे चित्रपटात माध्यमांतर करताना कोण- कोणत्या घटकांचा विचार करावा लागतो,ते सविस्तर

किंवा

"रीटा वेलिणकर' कादंबरीची 'रीटा' चित्रपटात झालेली माध्यमांतर प्रक्रिया उलगडून दाखवा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student - This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code. सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3148) Master of Arts- NEP2020- 2.0 (95801) Sahityakrutiche Madhyamantar Part 2 SEM 3

Seat	SN - 13
No.	Total No. of Pages : 4

M.A./M. Sc. (Part - I) (Semester - I) (NEP-2.0) **Examination - May 2025 MATHEMATICS** Linear Algebra Sub. Code: 92492

Day and Date: Wednesday, 07/05/2025 **Total Marks: 80**

Time: 2.30 pm to 5.30 pm

N. B: Question No. 1 is compulsory. 1)

- 2) Attempt any four questions from Q. 2 to Q. No. 7.
- 3) All questions carry equal marks.
- Figures to the right indicate full marks. 4)

Q.1 A) Choose the correct answer and rewrite the sentence. (2 marks each) [12]

Let W be a subspace of finite dimensional vector space V. Then

A)
$$dim(V/W) = dimV + dimW$$

B)
$$dim(V/W) = dimV - dimW$$

C)
$$dim(V/W) = dimV/dimW$$

D)
$$dim(V/W) = dimV \cdot dimW$$

ii) Let V be a finite dimensional inner product space and W is subspace of *V*. Then

A)
$$V = W \oplus W'$$

B)
$$\dim(V) = \dim(W)$$

C)
$$V = W \oplus W^{\perp}$$

D)
$$\dim(V) = \dim(W^{\perp})$$

	iii) Let V be n dimensional vector space. Then $T \in A(V)$ can have distinct characteristic roots.					
		A) atmost <i>n</i>	B) atleast <i>n</i>	C) <i>n</i>	D) at most $n + 1$	
	iv) Let $V(F)$ be vector space of polynomials with inner product given $(p(x), q(x)) = \int_0^1 p(x)q(x)dx$. If $p(x) = x^2 + 1$ then $ p $ is					
		A) $\frac{7}{3}$	B) $\frac{3}{7}$	C) $\frac{\sqrt{7}}{\sqrt{3}}$	D) $\frac{21}{9}$	
	v)	If <i>N</i> is normal an	d for $\lambda \in F$, $v(N -$	$(\lambda)^k = 0 \text{ then } vN$	=	
		Α) λυ	B) $\lambda^k v$	C) λv^k	D) 0	
	vi) If $T \in A(V)$ is hermitian then all its characteristic roots are					
		A) zero	B) constant	C) real	D) complex	
B)	Sta	te whether true	or false (1 marks e	each)		[4]
	i)	If V is a vector space and W is subspace of V , then \widehat{W} is isomorphic to \widehat{V}/A (W).				
	ii)	If V is finite dimensional vector space over F and $T \in A(V)$ is singular, then there exists $0 \neq S \in A(V)$ such that $ST = TS = 0$.				
	iii)	Let N be normal. Then, N is unitary if and only if its characteristics are all of absolute value 1.				
	iv)	Two vectors having distinct characteristic roots of normal transformation are orthogonal.				
Q. 2.	2. 2. a) Prove that $A(A(W)) = W$, where $A(W)$ is annihilator of W .					[4]
	b) Prove that if $\lambda \in F$ is a characteristic root of $T \in A(V)$ then λ is a of the minimal polynomial of T .) then λ is a root	[4]
c) Let <i>T</i> be a nilpotent transformation with index of nilpotence 3. Fi all possible canonical nilpotent matrices of <i>T</i> of order 6.				-	[4]	
	d)	For any $A \in F_n$, sign of determina	, prove that interch ant.	anging of two ro	ws of A changes	[4]

- Q. 3. a) If V and W are of dimensions m and n respectively over F, then show [8] that Hom(V, W) is of dimension mn over F.
 - b) Let V(F) be vector space of polynomials having degree ≤ 3 with inner [8] product given by $(p(x), q(x)) = \int_{-1}^{1} p(x)q(x)dx$. Then find orthonormal basis using Gram-Schmidt orthogonalization process on basis $\{1, x, x^2, x^3\}$.
- **Q. 4.** a) Define Algebra and prove that Hom(V, V) is an algebra over F. [10]
 - b) Let $T \in \mathbb{R}^2(\mathbb{R})$ defined as $T(e_1) = e_1 e_2$, $T(e_2) = e_1 + 2e_2$, where [6] $B_1 = \{e_1, e_2\}$ be standard basis of \mathbb{R}^2 . Then find matrices of T in basis B_1 and $B_2 = \{u_1 = e_1 + e_2, u_2 = e_1 e_2\}$ and show that they are similar.
- **Q. 5.** a) If $T \in A(V)$ has all its characteristic roots in F, then prove that there [8] is a basis of V in which the matrix of T is triangular.
 - b) f $T \in A(V)$ has all its distinct characteristic roots $\lambda_1, \lambda_2, ..., \lambda_n$ in F, [8] then prove that there is a basis of V for which the matrix of T is of the form

and B_i1 , B_i2 , ... B_im are basic Jordan block belonging to λ_i

Q. 6. a) Prove that if N is normal linear transformation on V then there exists [8] an orthonormal basis consisting of characteristic vectors of N in which matrix of N is diagonal.

- b) Let F be a field of complex numbers and $0 \neq A \in F_n$. Prove that [8] $tr(AA^*) > 0$. Also $A_1A_1^* + A_2A_2^* + ... + A_nA_n^* = 0$ implies that $A_i = 0, i = 1, 2, ..., n$.
- Q. 7. a) Let f be a bilinear form on the finite dimensional vector V. Let L_f and R_f be the linear transformations from V to \widehat{V} defined by $(L_{f\alpha})(\beta) = f(\alpha, \beta) = (R_{f\beta})(\alpha)$. Then prove that rank $(L_f) = \text{rank } (R_f)$.
 - b) Let f be a symmetric bilinear form on a finite dimensional vector [8] space V over a field of characteristic zero. Then prove that there is an ordered basis for V in which f is represented by a diagonal matrix.

Seat	
No.	

SN -782

Total No. of Pages: 2

M. Sc.- II Semester-III Examination, April, 2025 Fuzzy Mathematics - I Subject Code: 90888

Day and Date: Friday, 25-04-2025 Time: 10.30 a.m. to 01.30 p.m.	80
N. B. 1. Question 1 is compulsory.2. Attempt any four questions from question 2 to question 7.3. All questions carry equal marks.4. Figures to the right indicate full marks.	
2.1. (a) Chose the correct answer and rewrite the sentence.	[1:
i. The extension is \cdots cut worthy but \cdots cut worthy. (A) strong, not (B) not, not (C) strong (D) not strong ii. The partition $\pi_1(A)$ is a refinement of $\pi_2(A)$ if and only if each block of	
$\pi_1(A)$ is included in some block of \cdots . (A) $\pi_1(A)$ (B) $\pi_2(A)$ (C) $\pi(A)$ (D) $\pi_i(A)$. iii. Let $f: X \to Y$ be an arbitrary crisp function then for any $A \in \mathfrak{F}(X)$ and $\alpha \in [0,1]$ we have $\alpha[f(A)] \cdots f(\alpha A)$. (A) \subseteq (B) \supseteq (C) \in (D) \ni	
iv. In general, we can define fuzzy numbers in a · · · · · · · manner. (A) continuous (B) piecewise (C) discontinuous (D) open	
v. The operations MIN and MAX are · · · · · · · from standard fuzzy intersection and union. (A) similar (B)totally different (C) exactly same (D) same	
vi. Let $C: [0,1] \to [0,1]$ be a function, then C is a fuzzy complement if and only if there exist a $\cdots \cdots \cdots$ function $f: [0,1] \to R$ such that $f(1) = 0$, f is strictly $\cdots \cdots \cdots$	
(A) continuous, decreasing (C) continuous, increasing (B) not continuous, decreasing (D) monotone, decreasing	
(b) State whether true or false and justify your answer.	
i. All fuzzy sets are of same type.ii. Every strong alpha cut is alpha cut.	

- iii. The Yager's class of fuzzy complement is increasing.
- iv. In ordinary fuzzy set the range of membership grade function is [0,1].

- Q.2. (a) Prove that every fuzzy complement has atmost one equilibrium point. [4]
 - (b) Let $X = \{-2, -1, 0, 1, 2\}, A = 0.4/(-2) + 0.2/(-1) + 0.8/0 + 1.0/1 + 0.4/2$ and $f(x) = x^2 + 1$, then find f(A). [4]
 - (c) If C is continuous fuzzy complement then prove that C has unique equilibrium point. [4]
 - (d) Define: Strong Alpha cut, Fuzzy set of type-II and level-I [4]
- **Q.3.** (a) Let A and B be fuzzy sets on universal set X. Then prove that $A \bigcup (A \cap B) = A$ [6] and $A \cap (A \cup B) = A$
 - (b) Let $g:[0,1] \to R$ defined by $g(x) = \frac{x}{\gamma + (1-\gamma)x}, \gamma > 0$. Prove that g is an increasing generator and find corresponding fuzzy complement. [8]
- **Q.5.** (a) Define increasing generator. Let g be an increasing generator and $f(x) = g(1) g(x), x \in [0, 1]$. Prove that f is decreasing generator and its pseudo inverse is $f^{(-1)}(x) = g^{(-1)}[g(1) x], x \in R$.
 - (b) Define t-norm. Let $g:[0,1] \to [0,1]$ defined by g(a) = a/2 for $a \neq 1$, g(1) = 1 and t-norm i(a,b) = ab. Then find t-norm generated by i and g.
- **Q.6.** (a) Prove that $max(a,b) \le u(a,b) \le u_{max}(a,b)$ for all $a,b \in [0,1]$, where u_{max} [8] denotes the drastic union.
 - (b) Let i be a t-norm and c be involutive fuzzy complement. Prove that the binary operation u defined by u(a,b) = c(i(c(a),c(b))) for all $a,b \in [0,1]$ is a t-conorm such that < i, u, c > is a dual triple.
- Q.7. (a) Let $A \in F(R)$. Prove that A is a fuzzy number if and only if there exists a closed interval $[0,1] \neq \phi$ such that $A(x) = 1, x \in [a,b], \ A(x) = l(x), x \in (-\infty,a), \ A(x) = r(x), x \in (b,\infty)$ where $l: (-\infty,a) \to [0,1]$ is monotonic increasing, continuous form the right such that $l(x) = 0, x \in (-\infty, w_1)$ and $r: (b,\infty) \to [0,1]$ is monotonic decreasing, continuous from left such that $r(x) = 0, x \in (w_2,\infty)$, for some $w_1, w_2 \in R$.
 - (b) Let R be the set fuzzy numbers and $A, B, C \in R$. Prove that MIN[A, MIN(B, C)] = MIN[MIN(A, B), C] and MAX[A, MAX(B, C)] = MAX[MAX(A, B), C]. [6]

Total No. of Pages: 3

Seat	
No.	

M.B.A. (Part - II) (Semester -IV) (Executive/Distance)

Examination, May 2024

FINANCIAL MANAGEMENT (Paper-V)

Case Studies in Finance

Sub. Code: 61751/42412

Day and Date: Friday, 03/05/2024 Total Marks: 80

Time: 02.30 p.m. to 5.30 p.m.

Instructions: 1) Q. no.1 and Q.no.5 are compulsory.

2) Solve any Two Questions from Q.2, Q.3 and Q.4.

3) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Statement of Two companies are as below:

[20]

PLtd	O	Q Ltd.		
1) Output and Sales	3,00,000 units	1) Output and Sales	4,00,000 units	
2) Fixed Cost	Rs. 3,50,000	2) Fixed Cost	Rs. 4,00,000	
3)Variable Cost per unit	Rs. 10	3) Variable Cost per unit	Rs. 20	
4) Interest Expenses	Rs. 25,000	4) Interest Expenses	Rs. 30,000	
5) Selling Price per unit	Rs. 30	5) Selling Price per unit	Rs. 40	

Find out various Leverages.

Q2) The sales and profit of a company during two periods were as follows:

[20]

Period	Sales (Rs.)	Profit (Rs.)
I	2,00,000	-20,000
П	3,00,000	20,000

[20]

- 1) Find out Fixed Cost
- 2) Break-Even-Point
- 3) What amount of sales will generate a profit of Rs. 50,000?
- 4) What will be the profit if the sales are Rs. 4,20,000?
- Q3) A pro-forma cost sheet of a company provides the following particulars.

Particulars	Amount per unit
Elements of cost	
Raw materials	Rs. 80
Direct Labour	30
Overheads	60
Total cost	170
Profit	30
Selling price	200

The following further particulars are available:

- 1) Raw materials in stock, on average, one month; Materials in process (completion stage, 50 per cent), on average, half a month; Finished goods in stock, on average, one month.
- 2) Credit allowed by suppliers is one month; Credit allowed to debtors is two months.
- 3) Average time-lag in payment of wages is 1.5 weeks and one month in overhead expenses.
- 4) One-fourth of the output is sold against cash.
- 5) Cash in hand and at bank is desired to be maintained at Rs. 4,00,000.

You are required to prepare a statement showing the working capital needed to finance a level of activity of 1,04,000 units of production. You may assume that production is carried out evenly throughout the year, and wages and overheads accrue similarly. For calculation purposes, 4 weeks may be taken as equivalent to a morth.

Q4) Anand Varma is of 50 years, and he works for a leading pharmaceutical company. [20] He is the sole earning member of his family, which consists of his homemaker wife, college going son and daughter.

Prior to 2018, he had been investing heavily into real estate and stock markets with a view to achieve his financial goals, which include his children's higher education and marriage, his retirement and also his aspiration of buying a luxury car. Then, they take annual vacations, mostly in India but sometime abroad, so that is also something he has trusted funding from his investments.

Till about 2018, all his investments in real estate and stocks were giving him very good returns, so he had invested almost all of his savings in these two asset classes. He had heard about careful asset allocation from his friends. It was then that he considered taking help from a financial planner, who can guide him in realigning his life's needs, goals and aspirations and has shown him a way he can get back to reallocating his existing investments and new savings in a proper and safer manner.

Describe as a financial planner:

- 1) Whether the present plan should be continued?
- 2) What should be Anand's alternative future Investment planning?

Q5) Write Short Notes on (Any Four)

[20]

- A) Case study
- B) steps in analysing long case
- C) Methods of Financial statement analysis.
- D) Importance of case interpretation.
- E) Types of financial cases.
- F) Case analysis and decision making.

SR - 489

Seat	
No.	

Total No. of Pages: 2

M.B.A. (Part-II) (Sem.-IV) (CBCS) (Distance) Examination March/April, 2024

INTERNATIONAL HUMAN RESOURCE MANAGEMENT

(Elective Gr., Paper) Sub. Code: 93035

Day and Date: Thursday, 13-06-2024 Total Marks: 80

Time: 2.30 p.m. to 5.30 p.m.

Instrucutions:

1) Que. No. 1 and 5 are compulsory

2) Attempt any two from Que. No. 2 to Que. No. 4.

3) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Read the following case and answer the questions below it. (20)

Your task is to support the development of a new subsidiary. During the first weeks of your stay in Mexico you experience again and again that your Mexican employees as well as your suppliers and customers are never on time. Now you are sitting in a restaurant and you are waiting for the Sales Director of one of your Mexican suppliers. Your meeting was at 12.30 but it is already 13.00 and the person you were waiting for did not show up. As you have another appointment at 13.30 you ask for the bill, still hungry! Exactly at this moment the Sales Director shows up - half an hour late.

Questions:

- a) What reaction do you expect from your Mexican partner?
- b) Which reactions would be interculturally competent and which would not be?

	SR - 489
Q.2 Discuss the Organizational Structure i	n MNC. (20)
Q.3 How to develop the staff through inter-	national assignments? (20)
Q.4 Discuss the models of IHRM.	(20)
Q.5 Write Short Notes (any Four out of	Six) (20)
a. Issues in staff selection.	
b. Contextual Model.	
c. Multi-culturalism.	
d. Geert Hofstede.	NO
e. Communication.	
f. Motivation.	
	I

						T	otal No. of Pages: 3
Seat							
No.							
		N	M.A. (Part	I) (Sociology)	(S	emester-I) (Cou	irse No. I)
			Ex	kamination, A	\p r	ril - 2024	
			3	Research met	ho	dology	
				Sub. Code:	92	768	
Day an	ıd D	ate: Th	ursday, 18/04	4/2024			Total Marks: 80
Time:	10.	.30 a.m. 1	to 1.30 p.m.				
Instru	ctio	ns: 1)	_	ions are compu	ılso	ry	
				नेवार्य आहेत.			
		2)		Right side indica		marks.	
			उजवीकडील	। अंक गुण दर्शवितात	त.		
							. [10]
Q. 1 N	Mul	tiple Ch	oice question	ns:			[10]
<u>e</u>	हुपर	र्यायी प्रश्न					
1) 5	Systemati	ics study of an	y subject means			
	ē	क्रोणत्याही	विषयाचा पद्धतश	गिर अभ्यास करणे म	हणः	जे हो	ाय.
	а	ı) शास्त्र			b)	Science विज्ञान	
	c	e) Techn	nology तंत्रज्ञान		d)	Literature साहित्य	
2	/	.A. Thonesearch.	nson in the bo	ok 'Introduction t	to S	cience' has told	stages of scientific
		ते. ए. थॉम गांगितले अ		duction to Scien	ce'	या ग्रंथात वैज्ञानिक संशे	ोधनाचे टप्पे
	_) four =	नाउ		h)	six सहा	

c) five पाच

d) seven सात

	3)	means a tentatively assumed statement of the research problem			
		म्हणजे संशोधन समस्येचे तात्पुरते गृहीत धरलेले संभाव्य उत्तर होय.			
		a)	plan योजना	b)	observation निरीक्षण
		c)	Hypothesis अक्युपगम	d)	concept संकल्पना
	4)	The	e process of deciding the thing to be	done	e before they are actually done is
		ज्या			त्या कार्यान्वित करण्यापूर्वीच त्या संबंधी निर्णय
		a)	Research Design संशोधन आराखडा	b)	Hypothesis गृहीतकृत्य
		c)	Research Report संशोधन अहवाल	d)	Survey सर्वेक्षण
	5)	Sar po _l	nple group as its name implies, a soulation	amp	le is representative of a large
		नमु- होय	ना गट त्याच्या नावाप्रमाणेच नमुना म्हणजे र्	वेस्तृत	। आकाराच्या समग्राचा प्रतिनिधी
		a)	small लहान	b)	Big मोठा
		c)	Medium मध्यम	d)	small-Big लहान-मोठा
Q. 2	A)	WI साम	nat is social Research? Explain the गाजिक संशोधन म्हणजे काय? वैज्ञानिक सं	natu शोधन	re of scientific research. [20] ाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
			ORfa	फेवा	
	B)	Ex विङ्	plain the difference between sciend तान आणि सामान्य ज्ञान यातील फरक स्पष्ट	e an करा.	d common sense.
Q. 3	A)	De साम	scribe the function of social Resea गाजिक संशोधनाची कार्ये विशद करा.	rch.	[20]
	'מ	T T 71	ORf		
	B)	नमु	hat is sampling method? Explain th ना निवड पद्धती म्हणजे काय? नमुना निवड	e pui पद्धत	rpose of sampling method. नीचे उद्देश स्पष्ट करा.

Q. 4 Short note any three of the following खालीलपैकी तीनवर टिपा लिहा.

- a) Pure Research शुद्ध संशोधन
- b) Quantitative Research संख्यात्मक संशोधन
- c) Early Positivism अलीकडील काळातील प्रत्यक्षवाद
- d) Case study method व्यष्टी अध्ययन पद्धत
- e) Stratified Random sampling स्तरित यादृच्छिक नमुना

Total No. of Pages:3

Seat	
No	

M.A. (Part - I) (Semester - I) NEP Examination, April - 2024 SOCIOLOGY (Credit System) **Understanding Indian Society**

Sub. Code: 92756

Day and Date: Monday, 15/04/2024

Total Marks:80

Time: 10.30 a.m. to 1.30 p.m.

- सर्व प्रश्न अनिवार्य Instructions: 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to right indicate full marks. उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.
 - 3) Attempt MCQ बहुपर्यायी प्रश्न मुख्य उत्तरपत्रिकेत सोडविणे.

Q.1) Multiple Choice questions: बहुपर्यायी प्रश्न

[10]

- Who is author of the Book 'The Scheduled Tribe'? 1) 'The Scheduled Tribe' या पुस्तकाचे लेखक कोण आहेत?
 - A] K.S. Singh के.एस.सिंग
 - B] G.S. Ghurye जी.एस.घुर्ये
 - C] Yogendra Singh योगेंद्र सिंह
 - D] M.N. Shrinivas एम.एन.श्रीनिवास
- Nisrgwad is a feature of which society? 2) निसर्गवाद हे कोणत्या समाजाचे वैशिष्ट्ये आहे?
 - A] Urban society नागरी समाज
 - B] Tribal society आदिवासी समाज
 - C] Rural society ग्रामीण समाज
 - D] Western society पाश्चात्य समाज

- 3) Who is author of the Book 'India's Changing Villages? 'India's Changing Villages' या पुस्तकाचे लेखक कोण आहेत?
 - A] K.S. Singh के.एस.सिंग
 - B] G.S. Ghurye जी.एस.घुर्ये
 - C] S.C. Dube एस.सी.दुबे
 - D] M.N. Shrinivas एम.एन.श्रीनिवास
- 4) Who gave six types of ethnic diversity of Indian Society? भारतीय समाजाला सहा प्रकारची वांशिक विविधता कोणी दिली?
 - A] B.S. Guha बी.एस.गुहा
 - B] J.H. Hutton जे.एच.हटन
 - C] D.N. Majumdar डी.एन.मजुमदार
 - D] G.s. Ghurye जी.एस.घुर्ये
- 5) Majority population of India belongs to which linguistic family group. भारतातील बहुसंख्य लोकसंख्या कोणत्या भाषिक परिवारातील आहे.
 - A] Indo-Aryan इंडो आर्यन
 - B] Dravidian द्रविडीयन
 - C] Austro-Asiatic ऑस्ट्रो असियाटिक
 - D] Sino-Tibetian सिनो तिबितिअन

Q.2) Descriptive type question. वर्णनात्मक प्रकारचा प्रश्न

A

Discuss on Impact of Colonial rule on Indian Society. भारतीय समाजावर वसाहतवादी राजवटीचा परिणाम यावर चर्चा करा.

OR/ किंवा

B] Write in detail on unity in diversity in India? भारतातील विविधतेत एकतेवर तपशीलवार लिहा. (20)

Q.3) Descriptive type question. वर्णनात्मक प्रकारचा प्रश्न

(20)

A] Write in detail on structure and changing nature of tribal society? आदिवासी समाजाची रचना आणि बदलते स्वरुप यावर सविस्तर लिहा.

OR/ किंवा

B] Discuss on impact of globalization on Indian society and challenges of globalization?
जागतिकीकरणाचा भारतीय समाजावर होणारा परिणाम आणि जागतिकीकरणाची आव्हाने

यावर चर्चा करा.

Q.4) Write short notes on any three कोणत्याही तीनवर टिपा लिहा.

(30)

- a) Origin and Features of Caste. जातीची उत्पत्ती आणि वैशिष्ट्ये
- b) Diversity of India भारतातील विविधतता

itaŭit e i .

- c) Changes in Urban Society. नागरी समाजातील बदल.
- d) Impact of Modernization on Indian Society. भारतीय समाजावर आधुनिकीकरणाचा प्रभाव
- e) Traditional social organization of Hindu religion. हिंदू धर्मातील पारंपारिक सामाजिक संघटना

Seat No.

Total No. of Pages: 2

MAR APR 2025 SUMMER EXAMINATION

4470 Master of Arts

Sub. Name: Classical Sociological Traditions: Marx, Durkheim and Weber Sub. Code: 92757

Day and Date: MAY ,05-05-2025

Total Marks: 80

Time: 02:30 PM To 05:30 PM

Instructions: 1. All questions are compulsory

2. Figures to the right indicate full marks

Solve following MCQ. Q1)

[10]

Which among the following is not a characteristic of society based on "organic i. solidarity"?

खालीलपैकी कोणते 'जैविक एकता " वर आधारित समाजाचे वैशिष्ट्य नाही ?

- A. Repressive laws दडपशाही कायदे
- B. Complex division of labour संकीर्ण श्रमविभाजन
- C. Reformative law सुधारात्मक कायदा
- D. None above वरीलपैकी कोणतेही नाही
- Which stage of Development of human society is marked as classless society ii. by Marx?

मानवी समाजाच्या विकासाच्या कोणत्या टप्प्याला मार्क्सने वर्गहीन समाज म्हणून चिन्हांकित केले आहे ?

- A. Capitalist Society भांडवलदार समाज
- B. Primitive Society आदिम समाज
- C. Feudal Society सरंजामशाही समाज
- D. Slave-owning Society गुलामगिरी समाज
- According to Durkheim, the most primitive type of religion is iii. डूरखिमाच्या मते, धर्माचा सर्वात प्राचीन प्रकार _____ हा आहे ?
 - A. Animism जीवात्मवाद
 - B. Totemism कुलप्रतिकवाद
 - C. Naturism निसर्गवाद
 - D. वरीलपैकी कोणतेही नाही
- Who is the author of the book 'Masters Of Sociological Thought'? iv. 'Masters of Sociological Thought ' या पुस्तकाचे लेखक कोण आहेत ?
 - A. Weber
 - B. Ritzer
 - C. Fletcher
 - D. Coser

[20]

The intellectual roots of the rise of sociological theory lie in which following factor?

समाजशास्त्रीय सिद्धांताच्या उदयाची बौद्धिक पाळेमुळे खालील कोणत्या घटकामध्ये आहेत?

- A. Industrial Revolution औद्योगिक ऋांती
- B. The Enlightenment प्रबोधन युग
- C. French Revolution फ्रेंच क्रांती
- D. Feudal System सरंजामशाही व्यवस्था
- a) Explain the social, political and economic factors that contributed to the [20] Q2) development of sociological theory. समाजशास्त्रातील समाजशास्त्रीय सिद्धांताच्या विकासातील सामाजिक, राजकीय आणि आर्थिक घटकाचे योगदान स्पष्ट करा.

Or किंवा

- b) Explain Marx's intellectual background and his methodology. मार्क्सची बौद्धिक पार्श्वभूमी आणि त्याची कार्यपद्धती स्पष्ट करा.
- a) Explain Durkheim theory of division of labour. Q3) श्रम विभाजनाचा डूरखिम सिद्धांत स्पष्ट करा
 - b) Explain Weber's theory of the Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism वेबरचा प्रोटेस्टंट एथिक आणि स्पिरिट ऑफ कॅपिटलिझमचा (भांडवलशाहीचा) सिद्धांत स्पष्ट करा
- [30] Short Notes any three Q4)
 - मार्क्सची वर्गाची संकल्पना a) Marx's concept of Class
 - b) Types of social action given by Weber वेबरने दिलेल्या सामाजिक ऋिया
 - c) Religious rituals: types and functions धार्मिक विधीः प्रकार आणि कार्ये
 - मॅक्स वेबरने सांगितलेले "अधिकाराचे" प्रकार d) Max Weber's typology of "Authority"
 - सामाजिक सिद्धांताचा अर्थ e) Meaning of Social Theory

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code. सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

11 (4470) Master of Arts -NEP2020-2.0

(92757) Classical Sociological Traditions: Marx, Durkheim and Weber

Part 1 SEM 1

Seat No.

Total No. of Pages: 3

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

4470 Master of Arts

Sub. Name: Research Methodology

Sub. Code: 92768

Day and Date: MAY ,10-05-2025

Total Marks: 80

Time: 02:30 PM To 05:30 PM

Instructions: 1. All questions are compulsory

2. Figures to the right indicate full marks

Special Inst.: 1. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत

2. उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात

Q1) Solve following MCQ.

[10]

- कोणत्याही विषयाचा पद्धतशीर अभ्यास करणे म्हणजे काय ?
 What does it mean to study any subject systematically?
 - A. शास्त्र

Shastra

B. विज्ञान

Science

C. तंत्रज्ञान

Technology

D. साहित्य

Literature

ii. कोणत्या शास्त्रज्ञाने उपयोजित संशोधन पद्धतीचा पुरस्कार केला ?

Which Applied Social Scientists Advocated the applied research method?

A. लिंड

Lind

B. गुड आणि हॅट

Good and hat

C. लूंडबर्ग

Lundberg

D. थॉमसन

Thomson

iii. संशोधन समस्येसाठी गृहीत धरलेले विधान म्हणजे काय ?

What is Hypothesis statement for a Research Problem?

A. गृहीत कृत्य

Hypothesis

B. संकल्पना

Concept

C. योजना

Total Marks: 80

Seat No.

Total No. of Pages: 3

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

4470 Master of Arts

Sub. Name: Research Methodology

Sub. Code: 92768 --

Day and Date: MAY ,10-05-2025

Time: 02:30 PM To 05:30 PM

Instructions: 1. All questions are compulsory

2. Figures to the right indicate full marks

Special Inst.: 1. सर्व प्रश्न अनिवायं आहेत

2. उजवीकडील अंक गुण दशंवितात

Q1) Solve following MCQ.

[10]

क्रोणत्याही विषयाचा पहुलशीर अभ्यास करणे म्हणजे काय ?
 What does it mean to study any subject systematically?

A. BITTER

Shastra

B. विशान

Science

C. तंत्रशान

Technology

D. साहित्य

Literature

स. कोणत्या शास्त्रज्ञाने उपयोजित संशोधन पह्नतीचा पुरस्कार केला ?

Which Applied Social Scientists Advocated the applied research method?

A. filts

Lind

B. गुड आणि हॅट

Good and hat

C. लुडबर्ग

Lundberg

D. धॉमसन

Thomson

III. संशोधन समस्येसाठी गृहीत धरलेले विधान म्हणजे काय ?

What is Hypothesis statement for a Research Problem?

A. गृहीत कृत्य

Hypothesis

B. संकल्पना

Concept

C. योजना

[1]

	`	(x -33/
	Planning	
	D. निरीक्षण	
	Observation	
	iv. नमुना गट नावाप्रमाणेच नमुना, म्हणजे विस्तृत आकाराच्या समग्राचा कोणता प्रतिनिधी असतो ?	
	A sample group as its name suggests, is a sample which is representative of large group of materials?	of a
	A. लहान	
	Small	
	В. मोठा	
	Big	
	С. मध्यम	
	Medium	
	D. मध्यम -मोठा	
	Medium - Big	
	v. कोणत्या शतकात नमुना निवडीची सुरुवात झाली ?	
	In which century did sample selection begin?	
	A. 19 व्या	
	19th	
	B. 18 व्या	
	18th	
	C. 17 व्या	
	17th	
	D. 20 व्या	
	20th	
220 200		
Q2)	3 - 1 - 1 - 1 - 1 - 1 - 1 - 1 - 1 - 1 -	1001
	Explain the types of social research.	[20]
	Or	
	लघु सिद्धांत व सूक्ष्म सिद्धांत संकल्पना स्पष्ट करा.	
	Explain the macro-theory and micro-theory concept.	
Q3)	सामाजिक संशोधनाची कार्ये विशद करा	
	Elaborate the functions of social research.	[20]
	Or	
	नमुना निवड पद्धतीचे मूल्यमापन करा.	
	Evaluate the sampling technique method.	
Q4)	Write short note	[30]
		[30]
а	े गुणात्मक संशोधन पद्धती	
	Qualitative Research Method	
	सामाजिक डार्विनवाद	
	Social Danuiniam	

Social Darwinism

Planning

D. निरीक्षण

Observation

- iv. नमुना गट नावाप्रमाणेच नमुना, म्हणजे विस्तृत आकाराच्या समग्राचा कोणता प्रतिनिधी असतो ?
 A sample group as its name suggests, is a sample which is representative of a large group of materials?
 - A. लहान

Small

B. मोठा

Big

C. मध्यम

Medium

D. मध्यम -मोठा

Medium - Big

- v. कोणत्या शतकात नमुना निवडीची सुरुवात झाली ?In which century did sample selection begin?
 - A. 19 व्या

19th

B. 18 व्या

18th

C. 17 व्या

17th

D. 20 व्या

20th

Q2) सामाजिक संशोधनाचे प्रकार स्पष्ट करा.

Explain the types of social research.

Or

लघु सिद्धांत व सूक्ष्म सिद्धांत संकल्पना स्पष्ट करा.

Explain the macro-theory and micro-theory concept.

Q3) सामाजिक संशोधनाची कार्ये विशद करा

Elaborate the functions of social research.

Or

नमुना निवड पद्धतीचे मूल्यमापन करा.

Evaluate the sampling technique method.

Q4) Write short note

[30]

[20]

[20]

a. गुणात्मक संशोधन पद्धती
Qualitative Research Method

सामाजिक डार्विनवाद

Social Darwinism

स्तिरित नमुना निवड Stratified Sampling Method वर्णनात्मक संशोधन आराखडा Descriptive Research Design नमुना निवडीचे दोष De-Merits of Sampling Techniques

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student - This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code. सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (4470) Master of Arts - NEP2020-2.0 (92768) Research Methodology Part 1 SEM 1

Total No. of Pages: 2

Seat	
No.	

M.A. (Part - II) (Semester - III)Examination, November - 2023 HINDI (हिंदी)

राजभाषा प्रशिक्षण - I Sub. Code: 91395

Day and	Date	: Thursday, 23-11-2023		T	Cotal Marks: 80
Time: 2.	30 p.	m. to 5.30 p.m.			
सूचना :	1) 2)	सभी प्रश्न आवश्यक है। दाई ओर लिखे अंक प्रश्नों के	गुण दर्शाते है।		
प्र. 1) निम्न	लिखित	न प्रश्नों के पर्याय में से सही पर्या	य चुनकर वाक्य	फिर से लिखिए।	[20]
i)	संघ की राजभाषा हिंदी तथा लिपि है।				
	अ) क)	ब्राहमी खरोळी	ਕ) ਤ)	देवनागरी इनमें से नहीं	
ii)	_	की भाषाओं को संसद एवं उच्च नियम लाया गया।	•	,	में राजभाषा
И	अ)	1975	ਕ)	1962	
\	क)	1964	ਵ)	1963	
iii)	राजभ	गषा संकल्प में लाया	गया।		
	अ)	1968	ਕ)	1967	
	क)	1965	ਵ)	1964	
iv)) हिंदी को भारत की राजभाषा के रूप में में दर्जा दिया।				
3	अ)	1950	ब)	1949	
	क)	1951	ਤ)	1952	
v)	v) हिन्दी के पहले समाचार पत्र का नाम है।				
	अ)	दै. भास्कर	ब)	जागरण	
	क)	उदन्त मार्तंड	ਵ)	ज्ञानोदय	
vi)	केंद्रीय अनुवाद ब्यूरो का गठन में किया गया।				
	अ)	1970	ब)	1972	
	क)	1969	ਵ)	1971	

vii) 1950 में संविधान लागु हुआ तथा	लाग रू	πı	
अ) भाषाई प्रावधान	रागु हुउ ब)	''' लिपि प्रावधान	
· ·			
•	ਤ)	भाषा	
viii) राजभाषा हिंदी के लिए अंको का	स्वरूप म	मन्य किया गया ।	
अ) हिंदी	ब)	आंतरराष्ट्रीय	
क) मराठी	ਤ)	अन्य	
ix) दक्षिण भारत हिन्दी प्रचार सभा की स्थापना	•••••	ने की।	
(b) अ) डॉ. राजेंद्रप्रसाद	ब)	म. गांधी	
क) पं. नेहरू	ਭ)	लालबहादुर शास्त्री	
x) भाग्यवती उपन्यास के लेखक है।			
अ) श्रद्धाराम फुल्लोरी	ॿ)	लह्रु लाल	
क) सदल मिश्र	ਤ)	प्रेमचं द	
	٥,	2.144	
प्र.2) टिप्पणियाँ लिखिए। (6 में से 4)			
अ) राजभाषा का स्वरूप			[20]
व) राजभाषा अधिनियम 1963			
क) संपर्क भाषा			
ड) राजभाषा संबंधी संमेलन			
इ) 1960 के राष्ट्रपति आदेशनुसार शब्दावली			
फ) राजभाषा की आवश्यकता			
र्रे स्थापना जावस्थकता			
प्र.3) संग्र की गान्यामा भी ।			
प्र.3) संघ की राजभाषा नीति का विवेचन कीजिए।			[20]
अथवा			[20]
व्रिटीश काल में राजभाषा पर प्रकाश डालिए।			
प्र.4) राजभाषा अधिनियम 1976 का विवेचन कीजिए।			
			[20]
अथवा राजभाषा और अनुवाद के संबंध में विवेचन कीजिए।			
उ र र र र न न विवधन काजिए।			

Total No. of Pages: 3

Seat	
No	

M.A. (Part – II) (Semester – IV) (CBCS) (NEP 2.0) Examination, April-2025 Hindi अनिवार्य बीजपत्र साहित्यशास्त्र -II (Paper -XIV)

Sub. Code: 92192

~	540. Code: 9219	92
Day ar	nd Date: Tuesday, 29/04/2025	T
lime:	10.30 a.m. 1.30 p.m.	Total Marks :80
सूचना	1) सभी महर अस्ति हैं।	

सूचना

- 1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।

2) दाई ओर लिखे हुए अंव	न प्रश्न के पूर्णांक हैं।	
प्र.1) निम्नलिखित वाक्यों के नीचे दिए र	ाए विकल्पों में से सही वि	कल्प चुनकर वाक्य फिर से
लिखिए।		
1) प्लेटो का जन्म में हुआ।		(20)
अ) एथेन्स	ब) इंग्लंड	
क) अमरिका	ड) डच	
2) त्रासदी के तत्त्व है।		
अ) पाँच	ৰ) छ:	
क) तीन	ड) दो	

- 3) दैवी प्रेरणा सिद्धांत..... का है।
 - अ) अरस्तू ब) प्लेटो
 - क) सुकरात ड) स्मिथ
- 4) इलियट को..... में नोबेल पुरस्कार से सन्मानित किया है।
 - अ) 1948

ब) 1945

क) 1947

ঙ্ড) 1950

ः क्रिया के तीन	न स्वर' यह का भाष	ण है।	
		ब) एजंटा पाऊंड	
अ) वर्डस्वर्थ		ड) इलियट	
क) अरस्तू			
6) फँटेसी	भाषा का शब्द है।		
अ) डच		ब) अरबी	
क) संस्कृत		ड) अंग्रेजी	
7) मार्क्सवादी	विचारधारा को सुव्यवस्थित	रुप में ने प्रस्तुत किया है।	
अ) एंजिल		ब) हेगेल	
क) एडल	र	ड) काडवेल	
8) अस्तित्वव	ाद इनमें से को म	ानता है।	
अ) तर्कह	ीनता	ब) भाग्यवाद	
	त्रीय स्वतंत्रता	ड) परंपरा	
9) ड्राइडेन व	कामदी के बारे में व	ता स्थान पहला मानते है। -	
अ) आनं		ब) दु:ख	
क) उपदे		ड) प्रेरणा	
10) यथार्थव	ाद की एक शार	वा है।	
अ) प्रकृ		ब) छायावाद	
क) हाल		ड) नारीताट	
प्र. 2) निम्निल	निखत में से किन्ही चार पर	र टिप्पणियाँ लिग्निम	
अ)	प्लेटो का अनुकरण सिद्धांत	ા	(20)
۹)	उदात्त की अवधारणा।		
क) = ``	विलियम वर्डसवर्थ : काला	भाषा सिद्धांत ।	
ਤ) ਵੇ\	"""अवाद का विश्वित्ता	્રા ાઝાજાલા (
इ) इ)	माक्सवाद की विशेषताएँ।	•	
ई)	यथार्थवाद।		

प्र.3) पाञ्चात्य काव्यशास्त्र की परंपरा एवं विकास क्रम पर प्रकाश डालिए। अथवा आई. ए. रिचर्डस के संप्रेषण सिद्धांत को स्पष्ट कीजिए।

प्र.4) स्वच्छंदतावाद का समान्य परिचय दीजिए। (20) अथवा

मनोविश्लेषणवाद का विवेचन कीजिए।